

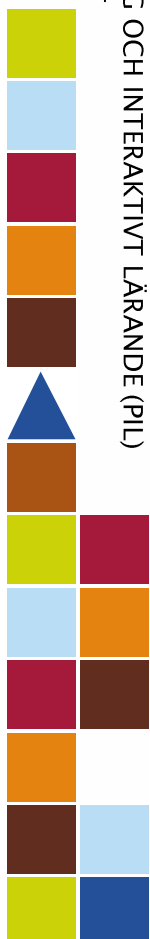
1/3-modellen

Interaktivt lärande i musikteori

Björn Asplind
Marcus Löfdahl

Högskolan för scen och musik

PEDAGOGISK UTVECKLING OCH INTERAKTIVT LÄRANDE (PIL)
GÖTEBORGS UNIVERSITET
PIL-RAPPORT 2011:03

GÖTEBORGS UNIVERSITET

GÖTEBORGS UNIVERSITET,
PEDAGOGISK UTVECKLING OCH INTERAKTIVT LÄRANDE (PIL).

PIL-RAPPORT 2011:03

1/3-modellen

Interaktivt lärande i musikteori

Björn Asplind
Marcus Löfdahl

Högskolan för scen och musik

<http://creativecommons.org/licenses/by-nd/3.0/>

PIL-rapport: 2011:03

Utgivningsdatum: 2011-05-10

Titel: 1/3-modellen – interaktivt lärande i musikteori

Författare: Björn Asplind och Marcus Löfdahl

Utgivare: Göteborgs universitet, Enheten för pedagogisk utveckling och interaktivt lärande (PIL), Västra hamngatan 25, Box 300, SE 405 30 Göteborg

<http://www.pil.gu.se/rapporter> + <http://hdl.handle.net/2077/29247>

Innehåll

Sammanfattning	6
Inledning	7
Syfte	9
Metod	10
Interaktivitet.....	10
Resultat	11
Kursplan.....	11
Kursmaterial.....	11
Marknadsföring och ansökningar.....	12
Implementering.....	12
Kursträffarna.....	14
Utvärderingar	14
Diskussion.....	16
Sammanfattning och slutsatser.....	18
Vinster	18
Inför framtiden.....	18
Slutord	20
Referenser	21

Bilaga 1. Affisch

Bilaga 2. Nätresurser

Sammanfattning

Hösten 2011 genomfördes ett pilotprojekt med distansutbildning (Blended Learning) inom det konstnärliga området. Detta tog sig konkret form i en fristående kurs i musikteori på 7,5 högskolepoäng med 12 studentplatser. Målsättningen med projektet var att:

- lärare och utbildningsledning bygger upp kunskap och erfarenhet för vidareutveckling av interaktivt lärande såväl för HSMs egna behov som för andra delar av vårt universitet
- öka möjligheten till varierade och varierande undervisningsformer inom det konstnärliga området
- bredda rekryteringen till utbildningarna genom förberedande kurser på distans
- utveckla vårt kvalitetsarbete genom att bygga upp erfarenhet av att lägga upp studenternas utvärderingar på en digital plattform.

Ytterligare effektmål var att:

- vi bara skulle använda lärplattformen GUL
- examinationen skulle kunna ske online
- utbildningsmaterial skulle kunna produceras med enkel teknisk utrustning
- kursen i framtiden skulle kunna genomföras utan extra medel

Det har visat att sig det finns potentiella sökanden till HSM:s program som har för lite kunskaper och färdigheter i musikteori för att bli godkända på antagningsproven. Vår intention var att anpassa en teorikurs för denna målgrupp och på så sätt bredda rekryteringen till våra utbildningsprogram. Vår modell bestod av tre delar – några campusträffar, nätbaserad utbildning, samt självstudier. Vi beslutade oss för att inte använda sociala medier utan endast läroplattformen GUL där allt material skulle finnas tillgängligt.

En av utgångspunkterna var att undersöka lämpliga nätresurser för kursen. Därefter fick vi själva inom institutionen producera en del utbildningsmaterial såsom skärminspelningar, ljudklipp, text/bild. Under denna fas testade vi olika utrustningar för att hitta enkla tekniska lösningar. Målen skulle vara konkreta och tydliga så att kursplanen kunde utgöra ett underlag för utformningen av onlineinnehållet. Kursmomenten fördelades till 14 mappar under innehåll i GUL, där varje mapp fick motsvara en lektion innehållande en genomgång, förslag på övningar samt examinerande moment.

Uppföljning av studierna genomfördes till största delen online genom enkäter. För att se hur studenterna upplevde kursstarten och kursmaterialet genomfördes efter halva kursen en utvärdering i enkätform på GUL. Den avslutande utvärderingen hade fokus på den andra halvan av kursen. Det allmänna omdömet av kursmaterialet visade sig vara lika bra som i första halvan kursen, däremot var det fler specifika kommentarer kring utbildningsmaterialet som gav upphov till fortsatt utveckling av detta.

De tre campuslagda kursträffarna hade en viktig roll att binda samman kursen och gruppen. Avsikten med kursstarten var att den skulle bidra till en socialisering mellan deltagar-

na, för att det skulle bli mer naturligt för dem att ta kontakt med varandra online. Vi upplevde ändå att det var svårt att få studenterna att kommunicera med varandra. Vidare insåg vi även att det är viktigt att vara mycket tydlig redan i början av kursen vilka förväntningar som ställs på deltagarna.

Den modell som projektet har lett fram till används nu under vårterminen 2012 för att utforska hur den kan nyttjas inom ett annat ämnesområde.

Nyckelord: Blended Learning, distansutbildning, musikteori, e-learning, interaktivt lärande

Inledning

De konstnärliga utbildningarna vid Göteborgs universitet vilar på samma idégrund som alla motsvarande utbildningar i övriga delar av världen. Den s.k. mästare-lärlingstraditionen (hantverkstraditionen) är den grundläggande och den starkaste ”delkulturen”. Detta har berikat och utvecklat verksamheten såväl vad gäller utbildningarna och undervisningen som vad gäller konstnärliga respektive pedagogiska utvecklingsarbeten och forskning. Att bli en del av ett stort universitet har förändrat situationen för de konstnärliga och de pedagogiska utbildningarna med konstnärlig/estetisk inriktning. Vetenskapliggörandet av utbildningarna har gett en ökande insikt om verbaliserad reflektion. Utvecklandet av forskarutbildningar inom det konstnärliga området har till väsentlig del drivits från Göteborgs universitet. Högskolan för scen och musik (HSM) har under långa perioder varit mycket aktivt inom sina verksamhetsområden och har varit förebildande både på nationellt och internationellt plan. Samverkan inom vårt eget universitet, nationell samverkan liksom internationell samverkan och internationella samarbetsprojekt har ytterligare förändrat såväl självbild som verksamhet och har gett förändrad ”insikt och utsikt”.

Högskolan för scen och musik vill arbeta för att ytterligare öka den kollektiva kunskapen och bygga gemensamma erfarenheter för både verksamheten och i arbetssätt. Genom de senaste decenniernas olika reformer inom högskolan har denna kompletterats med ny kunskap, andra traditioner och nya arbetssätt. Detta har berikat och utvecklat verksamheten såväl vad gäller utbildningarna och undervisningen som vad gäller konstnärliga respektive pedagogiska utvecklingsarbeten och forskning. Studentaktiva pedagogiska metoder och IT-baserade modeller används fortfarande i relativt liten omfattning inom våra konstnärliga utbildningar. Genom att utveckla kunskap och erfarenhet i vår lärarkår vill vi förena våra väl etablerade utbildningstraditioner med vår tids möjliga arbetsverktyg. Högskolan för scen och musik har beslutat att satsa på denna form av utbildning. Vi vill bygga upp en svensk möjlighet till distansutbildning inom det konstnärliga området vid Göteborgs universitet.

Begreppen är många kring nätbaserad undervisning. Vissa syftar på interaktiv databaserad utbildning. Andra menar att det handlar om skräddarsydda och individanpassade utbildningar. I artikeln *Blended Learning* diskuterar Dziuban, Hartman och Moskal hur de ser på just begreppet Blended Learning:

It is our position that Blended Learning should be viewed as a pedagogical approach that combines the effectiveness and socialization opportunities of the classroom with the technologically enhanced active learning possibilities of the online environment, rather than a ratio of delivery modalities.¹

Författarna sammanfattar begreppet med att fokus förflyttas från lärarcentrerad instrukt-

¹ *Blended Learning*: p. 3 (<http://net.educause.edu/ir/library/pdf/ERB0407.pdf>)

ion till studentcentrerat lärande. Vidare poängterar de interaktionen mellan student och lärare, student och student, student och innehåll samt student och externa resurser.²

Vår avsikt är att använda Blended Learning utifrån en tredjedelsmodell som innefattar ett relevant innehåll för lärandemålen. Utbildningsmetoden ska innehålla undervisningsmetoder för att underlätta inläringen och medieras genom ord, ljud och bild.

Vi ser det som ett utvecklingsprojekt för att öka våra högskolepedagogiska erfarenheter genom interaktivt lärande. Vidare vill vi börja med ett teoretiskt ämne och har därför valt musikteori. Där finns vissa förkunskaper inom lärarkåren. I denna rapport redovisas hur förberedelserna och genomförandet av kursen har gått till samt hur det vi lärt oss kan utgöra en grund för kommande utvecklingsarbete.

² *Blended Learning*: p. 3

Syfte

Lärare och utbildningsledning behöver bygga upp kunskap och erfarenhet för vidareutveckling av interaktivt lärande på Högskolan för scen och musik. Det övergripande syftet för detta projekt är att fördjupa vår förståelse för hur interaktiva undervisningsformer kan komplettera den traditionella undervisningen inom konstnärliga ämnesområden. Vidare är syftet att öka möjligheten till varierade undervisningsformer inom det konstnärliga området och bredda rekryteringen till våra utbildningar genom förberedande kurser på distans. Genom en ökad förståelse för varierade undervisningsformer vill vi även utforska hur detta projekt kan utveckla didaktiska tillämpningar för implementering av Blended Learning i våra kurser.

Under projektet vill vi söka svar på följande frågor

- Hur skall kursupplägget i musikteori se ut i en Blended Learning-modell?
- Vad är skillnaden på lärandet i musikteori på en campuskurs jämfört med en distanskurs?
 - Vilka av kursmoment måste genomföras vid fysiska träffar?
 - Påverkas kunskapsutvecklingen och i så fall hur, i jämförelse med en campuskurs?
 - Hur skall en lektionsgenomgång i form av video vara ett fullgott alternativ till en campuslektion?
 - Finns det moment som t.o.m. fungerar bättre på distans?
 - Finns det kursmoment som gör sig bättre på distans?
- Hur skall vi nå nya målgrupper?
- Hur skall vi utforma en modell för Blended Learning som implementeras i andra kurser och program?

Metod

Interaktivitet

Vi tror att kombinationen av samspel med både lärare och instruktioner skapar en interaktivitet som stimulerar och motiverar studenten att bygga på sina tidigare kunskaper och färdigheter. När interaktion skapar och sysselsätter tankar hos studenterna så blir de mer motiverade, engagerade och entusiastiska. Genom ett bra utformat interaktivt innehåll, kan studenterna påverka sitt eget lärande på många olika sätt.

I grunder till ökad motivation hos studenterna utgår vi från:

- ett bra och skraddarsytt innehåll
- tydliga mål
- tydliga instruktioner
- aktivt deltagande och engagemang
- ”learning by doing”
- skapa valmöjligheter
- skapa individuell feedback
- bra gruppdynamik
- visst mått av tävlingsmoment (med sig själv)
- regelbunden feedback

Vi vill ge studenterna möjlighet att påverka sitt eget schema och skapa förutsättningar för att de själva kan se sin lärandeprocess genom att pröva sin förståelse och vid behov repetera. Vidare vill vi ge möjlighet och skapa förutsättningar för att studenten ska kunna söka fördjupad förståelse genom andra studenter och lärare.

Resultat

Kursplan

När vi började planera kursens struktur och innehåll var det naturligt att starta med kursplanen och därmed definiera målen tydligt. En av förutsättningarna var att alla målen skulle gå att examinera online. Detta tydliggörs under rubriken ”former för bedömning” i kursplanen där det står specificerat att examinationen sker via inlämningsuppgifter och tester på lärplattformen. Målen skulle vara konkreta och tydliga så att kursplanen kunde utgöra ett underlag för utformningen av innehållet och fungera som ett pedagogiskt verktyg. Vidare ville vi att kursplanen även skulle gå att användas för en campuskurs, om det behovet skulle uppstå vid ett senare skede.

Kursmaterial

Inom ämnet musikteori finns det en uppsjö av läroböcker och annat material som används inom teoriundervisningen på institutionen i dagsläget. Efter att ha inventerat befintligt material var till en början tanken att använda en väl beprövad lärobok i musikleära som kurslitteratur och komplettera med digitalt material. Vi ville dock att allt material skulle finnas tillgängligt på GUL. Därmed började vi leta efter annan litteratur inom ämnet som skulle kunna passa i kursen. Resultatet blev att vi införskaffade ett kursmaterial i musikleära bestående av en lärobok i pdf-format samt en DVD med videogenomgångar. Upphovsmannen gav tillstånd att publicera alltsammans på GUL, vilket underlättade en hel del. Däremot fann vi inget digitalt material för lektionsgenomgångar inom ämnena gehör och satslära som var lämpligt för kursen. Det fick vi istället producera själva inom institutionen. Tanken med detta material var att genomgångar som traditionellt genomförs på campus istället kunde överföras till digitala alternativ. Materialet kan delas in i följande kategorier: skärminspelningar, ljudklipp, text/bild. De genomgångar som vanligtvis genomförs i ett klassrum på en whiteboard med notsystem, överförde vi till skärminspelningar. Själva lektionsmomentet genomfördes i ett notskrivningsprogram, samtidigt som det som hände på skärmen spelades in, i detta fall med Quicktime. För att undvika ljud från tangentbord och mus spelades speakerröst och akustiskt instrument in separat. Ljudexempel som man som lärare spelar vid exempelvis pianot under en campusförelagd lektion fick istället spelas in för att sedan fogas samman med text och olika illustrationer, oftast notexempel. Till sammans med det inköpta kursmaterialet blev detta stommen för kursens innehåll. Det material som vi producerade själva sattes även samman till två e-böcker innehållande video, ljud, bild och text.

Precis som inom andra ämnen så finns det många resurser på Internet för den som intresserad av musikteori, särskilt inom musikleära. En av utgångspunkterna när arbetet med kursinnehållet inleddes var att samla ihop länkar till olika fria nätresurser samt att undersöka vilka som var lämpliga att ha med som material i kursen. Det finns exempelvis ett

stort antal program att köpa för den som vill träna sitt gehör, men vi ville begränsa oss till resurser som skulle vara gratis för kursdeltagarna. Precis som med traditionell kurslitteratur kan det kännas snopet för en student att köpa en dyr kursbok där endast 25 sidor av boken används i kursen. Att köpa ett förhållandevis kostsamt program där endast några få funktioner används i kursen ansåg vi skulle vara en omotiverad utgift för kursdeltagarna. Nätresurser som hade stor betydelse i kursen är gratisprogrammet *Functional Ear Trainer* och den interaktiva hemsidan *musictheory.net*. På den senare nämnda ges möjlighet att skapa egna övningar med specifika länkar. Detta var bra eftersom dessa då kunde läggas in i GUL. Givetvis har YouTube varit en värdefull resurs när olika tekniker har behövt exemplifieras genom ”riktiga” låtar. En del moment i kursen har bestått i att skriva övningar i form av noter. Kursdeltagarna behövde ha tillgång till notskrivningsprogram. Det finns ett stort antal på marknaden. Däremot finns det inte så många som är gratis, men ett utav dem som också är förhållandevis bra är *MuseScore*. Detta är ett OpenSource-program och visade sig fungera ändamålsenligt i kursen.³

Marknadsföring och ansökningar

En intention hos institutionen är och har varit att bredda rekryteringen till våra utbildningsprogram. Det har visat sig att det finns potentiella sökanden till programmen som upplever sig har för lite kunskaper och färdigheter i musikteori för att bli godkända på antagningsproven. I detta hänseende var en av avsikterna med att starta en fristående kurs i grundläggande musikteori att få fler att söka våra utbildningsprogram. Kanske är man en driven musiker, men saknar de teoretiska kunskaper som krävs för att bli antagen. Genom att kursen dessutom till viss del genomfördes online ville vi fånga upp de potentiella sökandena som av olika anledningar inte hade möjlighet att läsa en traditionell campuskurs. En av de grupper som vår verksamhet har haft svårt att knyta till sig är exempelvis musikhus där bl.a. rock- och popgrupper har replokaler. Vi valde därför att ta kontakt med ett antal sådana verksamheter för att där kunna marknadsföra kursen genom att distribuera affischer. Utöver marknadsföring på vår hemsida valde vi också att annonsera i Metro. Under höstterminen visade det sig att det var tre studenter inom VAL-projektet som kursen passade ypperligt för, eftersom de bodde långt från Göteborg och därmed inte hade möjlighet att läsa en campuskurs.⁴ Ansökningsförfarandet för de som läste kursen som en fristående kurs gick till så att de skickade in ansökningsblanketten tillsammans med ett videoklipp där de visade sin förmåga att musicera på ett ackordinstrument. Tanken med detta var att kursens mål byggde på att kursdeltagarna själva kunde spela igenom olika övningar och musikexempel.

Implementering

Precis som Roll & Bremberg poängterar i *Gehör på distans* märkte vi också att fördelarna med en lärplattform var många. Kursstrukturen blev tydlig för studenterna och det admi-

³ En fullständig förteckning över nätresurser finns bland bilagorna.

⁴ Det nationella utbildningsprogrammet för yrkesverksamma lärare som behöver komplettera med kurser för att få ut en examen. Mer information finns på <http://www.lun.gu.se/utbildning/val/>

nistrativa arbetet med inlämningar och feedback underlättades avsevärt jämfört med traditionell undervisning.⁵ För att fördjupa vår kunskap i den juridik som gäller kring e-lärande deltog vi en kurs i Stockholm som visade sig vara värdefull vid arbetet med implementeringen.

Kursmomenten fördelades till 14 mappar under innehåll i GUL, där varje mapp fick motsvara en lektion innehållande en genomgång och förslag på övningar.

Figur 1: Kursstruktur på GUL

Varje moment examinerades genom tester, inlämningsuppgifter eller bådadera. Även om testerna var examinerande hade de som primär uppgift att vara självtester för deltagarna för att stämma av faktakunskaper. Till viss del kunde även vissa färdighetskunskaper examineras via testerna, exempelvis förmågan att uppfatta tonplatser (ett moment i gehörsdelarna). Genomgångarna baserades på det material som hade köpts in samt det som producerades på institutionen. Övningarna bestod istället oftast av länkar till interaktiva nätre-surser. Inlämningsuppgifterna gick ut på att lämna in plankningar, arrangemang eller andra dokument med noter. För att det skulle gå smidigt att ge feedback direkt i dokumenten uppmuntrades deltagarna att alltid lämna in i pdf-format, vilket gjorde att kommentarer då kunde antecknas direkt i dokumentet.

En utgångspunkt var att deltagarna i minde grupper även skulle ge feedback till varandra på inlämningsuppgifterna. Därför delades de in i projektgrupper vilket vi tänkte skulle vara ett ändamålsenligt forum för denna aktivitet. Dessvärre föll det inte ut som vi hade tänkt. Det var svårt att få deltagarna att komma igång med detta. Under kursens gång användes Adobe Connect vid ett fåtal tillfällen för handledning. Det visade sig fungera mycket bra, eftersom man då kan dela med sig av sin datorskärm. Notskrivningsprogrammet kan då ersätta klassrumssituationen där man förklarar med hjälp av en whiteboard som har notplan. Då och då var det drop-in i Adobe Connect där läraren fanns tillgänglig för att svara på frågor. Det visade sig inte vara så stort intresse för denna resurs från studenternas sida. Däremot var det desto vanligare med frågor via PIM och mail. Viss kommunikation bedrevs även på diskussionsforumet i lärplattformen.

⁵ *Gehör på distans – projektrapport*: Bremberg, B & Roll J.

Kursträffarna

En viktig del av kursen var att binda samman den med tre campuslagda kursträffar: kursstart, avstämning och avslutning. Kursstarten hade en betydelsefull roll som social aktivitet där alla fick presentera sig för varandra och knyta den initiala kontakten. Tanken var att det då skulle bli mer naturligt att ta kontakt med varandra online. Vid första kursträffen presenterade läraren kursplanen och hur man navigerar i GUL. Eftersom vi valde att förlägga detta till datasalen kunde även läraren stämna av så att alla deltagarna kunde logga in på portalen och GUL. De resterande två träffarna var i form av traditionella teorilektioner, förutom att de också kunde följas live på GUL för de studenter som inte hade möjlighet att närvara. Eftersom vi ville att endast kursens deltagare skulle kunna följa lektionen och att den samtidigt skulle gå att se på i GUL valde vi att sända den via universitetets flash-server. Lärplattformens flashspelare kan dessvärre inte ta emot en liveström, vilket gjorde att vi istället fick göra en flashfil i Adobe Flash. Denna fil lades sedan in i GUL.

Utvärderingar

Efter halva kursen (lektion 1-6) genomfördes en utvärdering i enkätform på GUL. Dels för att se hur studenterna upplevde kursstarten och kursmaterialet, dels för att se hur de kände inför de resterande studierna. Kursmaterialet fick genomgående goda omdömen. De flesta studenter tyckte att videogenomgångarna motsvarade kursmålen bra eller mycket bra. Även övningarna, testerna och inlämningsuppgifterna fick bra betyg av deltagarna. Flertalet frågor byggde på att deltagarna skulle ge betyg på en skala från 0 till 6. Det var mycket glädjande att medelvärdet på de flesta frågorna låg på ca 5,5, vilket indikerade att vi var på rätt väg. När det handlar om att navigera i GUL visade det sig att en del studenter upplevde att detta var svårt, vilket motiverar en ännu tydligare genomgång av GUL vid första kursträffen. Det fanns även utrymme för deltagarna att ge kommentarer om kursen:

"Känns roligt med studierna och man blir motiverad att jobba."

"Jättebra att kunna läsa på distans."

"Mycket bra upplägg."

"Lättfattligt och tydligt."

"Kursen är väl genomarbetad av läraren"

"Väldigt bra med självriktande tester."

"Första gången jag läser en kurs på detta sätt. Känns väldigt bra och fantastiskt att man kan läsa i sin egen takt. Jättebra tips och bra länkar till youtube. Blir verklighetsanpassat. Jag är nöjd"

"Jag är lite dum och gammal och har inte riktigt ro att sätta mig in i allt. Därför är det svårt. Det är säkert jättebra egentligen."

"Jag tycker att ... man kanske kunde haft lite tydligare exempel på hur man ska notera uppgifterna i vissa fall!"

"Andra halvan av kursen känns svårare än den första halvan."

Den avslutande utvärderingen var uppbyggd på liknande sätt, fast då istället med fokus på den andra halvan av kursen. Det allmänna omdömet av kursmaterialet visade sig vara lika bra som i första halvan kursen. Däremot var det fler specifika kommentarer kring materialet som gav upphov till fortsatt utveckling av detta. Kursträffarna fick bra betyg. Lärarens sätt att besvara frågor och ge feedback fick bra betyg. Även testerna och inlämningsuppgifterna visade sig vara lika uppskattade som i första delen av kursen. Enkäten visade också att en tredjedel av deltagarna ansåg att deras förväntningar på kursen uppfylldes. För två tredjedelar av deltagarna upplevdes kursen som över förväntan. Även i denna enkät fanns det möjlighet för deltagarna att lämna kommentarer.

”-Livesändningen fungerade mkt bra. Kanske kunde man lämna några minuter då och då till ev frågor på chatten om det behövs. Distansupplägget har varit mkt bra då det verkar som alla fått personlig feedback.”

”-Upplägget är mycket bra, att man kan välja när man ska sitta och jobba med kursen. Distansupplägget har passat mig mycket bra.”

”-Jag tycker att denna distanskurs motsvarade vad den utgav sig för att vara. Nu bor jag i Göteborg och hade möjlighet att vara på dom två lektioner som var på HSM, men hade jag inte bott här hade jag ändå känt att jag var delaktig. Lärarens tillgänglighet på GUL och förmåga att besvara frågor och ge respons har gjort denna kurs till en konstruktiv distanskurs.”

”- Gärna lite mer exempel, typ skriv såhär osv”

Under sista kursträffen genomfördes även en muntlig utvärdering i form av en gemensam diskussion. Överlag var det positiva omdömen om kursen. Exempelvis poängterade en av deltagarna att kursens arbetsbelastning hade motsvarat antal högskolepoäng. Det uppkom även viss kritik kring teknikstrul och inloggningsproblem som motiverar en mer tydlig genomgång vid kursstarten.

Diskussion

Man kan betrakta våra frågor inför projektet som tillhörande två kategorier: de som handlar om ämnet musikteori, respektive de som handlar om Blended Learning som koncept. I resultatdelen beskrivs hur en musikteorikurs med Blended Learning som utgångspunkt kan se ut. Detta motsvarar även den första frågan i syftesdelen. Den andra frågan, som även har några följdfrågor, har varit lite svårare att besvara. Eftersom musikteori till stor del är ett färdighetsämne bygger lärandet på att studenten gör konkreta övningar som ”tragglas” om och om igen. Vi tror att man genom att variera undervisningsformerna i en musikteorikurs ger studenten större möjlighet att utveckla sin färdighet. Efter att ha sett de uppgifter som studenter lämnat in i kursen kan vi ana en tendens till detta. Att döma av kommentarerna, responsen av livesändningarna och videogenomgångarna verkar det som att video kan utgöra ett bra alternativ till en lektion förlagd till campus. Särskilt tydligt blev detta i de mer faktaorienterade genomgångarna. Däremot upplevde vi att just momenten som handlade om harmonisering lämpade sig bättre på plats i lektionssalen. Detta kan bero på att undervisning i harmonisering gör sig bra om läraren kan vara spontan och plocka upp melodier på pianot som föreslås av gruppen. Genom att erbjuda en grundkurs i musikteori lyckades vi att nå en ny målgrupp: de som vill söka till våra musikutbildningar men inte vågar på grund av att de upplever att de inte har de musikteoretiska färdigheterna som krävs. Vår förhoppning är att vi får möta några av dessa på våra antagningsprov till programmen.

Den sista frågan i syftesdelen fokuserar på hur vi kan utforma en modell för Blended Learning som kan implementeras inom andra kurser och program.

I framtagandet av en Blended Learning-kurs är det viktigt och utvecklande att djupdyka i frågeställningar som:

- Vad ska läras ut?
- Vilka delar av ämnet ska läras ut?
- Varför ska det läras ut?
- Vilka mål har jag med undervisningen och varför?
- Hur ska det läras ut?
- Vilka metoder bör jag välja och varför?

Eftersom syftet har varit att utforma en ämnesspecifik kurs som kan utgöra en slags mall för andra kurser, har vi under projektets gång hela tiden haft kommande aktiviteter i åtanke. De didaktiska tillämpningarna av Blended Learning i kursen tror vi också är applicerbara inom andra ämnesområden. Det som vi har upplevt fungerat bäst är det individuella arbetet där studenterna lämnar in uppgifter där läraren ger feedback. Detta bekräftas även av utvärderingarna. De förutsättningar som skapas för studenternas arbete under självstudieperioderna blir avgörande för kvaliteten i utbildning. Den största delen av inläringen äger ju rum just under dessa perioder. Till dessa förutsättningar hör planeringen

och struktureringen av utbildningens moment, samt de förutsättningar för interaktion som skapas mellan studenter och mellan lärare/handledare. Ju mer flexibilitet och användarvänlighet systemet erbjuder, desto bättre är det. Däremot märkte vi att det var svårt att få studenterna att kommunicera med varandra trots att läraren kom med inlägg och positiv respons. De uppgifter som innefattade att deltagarna skulle ge feedback till varandra tenderade att rinna ut i sanden. Alla deltagare har olika ingång in i en kurs, olika förväntningar och mål. Någon kanske vill köra sitt eget race helt och hållet, medan någon kanske är öppen för att samarbeta med andra. Det som i första hand kan vara problematiskt är att inte alla bidrar lika mycket till gruppernas arbete på grund av att ambitionsnivåerna varierar.

Vi insåg att det är viktigt att vara mycket tydlig redan i början av kursen vilka förväntningarna på deltagarna är. De måste få tydlig information om vad de ska göra under kursen, hur de ska göra det och när det ska vara gjort. Att noga definiera kraven och målen med utbildningen, är viktigt för att lärandet ska vara framgångsrikt. Dessutom måste en nätbaserad kurs vara extremt tydlig vad gäller progression, didaktik och metodik. I en kurs som detta projekt handlar om, som även innefattar en del tekniskt handhavande, är det särskilt viktigt att tydliggöra hur vissa moment ska utföras. I detta fall handlade det om att kanske mer utförligt gå igenom hur diskussionsforumet är uppbyggt samt en mer grundlig genomgång av Adobe Connect. Ytterligare en sak som är viktig i detta hänseende är att vara tydlig med deadlines. Det hade antagligen varit bra om alla i större utsträckning hade blivit uppmuntrade till att bli färdiga fram t.o.m. lektion sex inför andra kursträffen. Nyckeln till ett effektivt lärande inom nätbaserat lärande anser vi ligger i möjligheten till återkoppling och uppföljning. Om utvärderingarna är bra, relevanta och regelbundna utvecklas materialet och kurserna både fortare och bättre.

Sammanfattning och slutsatser

Vinster

Datorstödd utbildning ersätter inte traditionell utbildning utan måste ses som ett komplement och inte som en ersättningsmetod. I vissa fall kan balansen mellan traditionella lektioner, självstudier och multimedieverktyg bli en bra varierad mix för att passa ändamålet.

Initialt har vi erfårit att det är ganska kostsamt att implementera Blended Learning. Dessutom var det svårt för den oerfarne att i förväg budgetera för kostnaderna. Det fanns många moment i planerings- och utvecklingsfasen som var svåra att tidsberäkna. Förutsättningen för att vår investering ska ge god ekonomisk utdelning är en långsiktig satsning. Efterkalkylen av det ekonomiska resultatet kommer att ligga till underlag för framtiden. Den stora delen av vinsten ligger i en pedagogisk utveckling och en ökad kompetens i organisationen.

När fördelen/nyttan av Blended Learning jämförs med traditionell utbildning behövs fler perspektiv än det ekonomiska. Ibland räcker de traditionella metoderna inte längre till för att tillgodose våra utbildningar med rätt kunskap, vid rätt tid och till en rimlig kostnad. Å andra sidan kan Blended Learning inte helt ersätta de traditionella metoderna. De kan ersätta moment som inte längre är tillräckligt effektiva vid vår traditionella kunskapshantering. Kombinationen av Blended Learning och traditionellt lärande kan bidra till ökad effektivitet och bättre tillgänglighet, samtidigt som det sker en fysisk interaktion mellan deltagare och lärare. Bra interaktiv information, som riktas till en individ, kan engagera deltagaren på ett effektivt sätt. Lärandeprocessen sker i den takt som individen själv anser sig klarar av.

Lärarna behöver ha grundläggande färdigheter och kompetens inom ljud- och bild samt hantering av olika datormiljöer. De behöver uppleva att de har kontroll över den tekniska- och den pedagogiska processen. Ofta räcker det dock att man får utbildning i grunderna för att man själv kan komma vidare.

Det relativt höga antalet avhopp som ofta sker på distansutbildning kan reduceras genom de campusträffar som finns på Blended Learning-kurser. De socialiseringsövningar som vi hade vid första träffen är viktiga. Arbetsuppgifter i grupp stärker gemenskapen och feedback från de övriga kursdeltagarna är också positiva moment.

Inför framtiden

Projektet har gett oss en mängd nya kunskaper och erfarenheter som gör att vi i framtiden vill arbeta med nedanstående struktur. Den är en slags lathund för hur man kan tillväga.

Bland de nätbaserade utbildningsformerna är Blended Learning den form som vi har skaffat oss mest kunskap och erfarenheter om. Det finns inte någon etablerad svensk översättning, men begreppet innebär en blandning av lärmiljöer:

- En kombination av olika medier för lärande
- En kombination av olika metoder för lärande
- En kombination av nätbaserat- och campus lärande

Valet av medier och metoder sker med utgångspunkt från parametrar som utbildningsmål, målgrupp, kunskapsnivå, ämnets svårighetsgrad och så vidare. Genom att mixa olika metoder i en utbildning kan vi bättre tillgodose olika lärostilar, förlänga inlärningsperioden för olika moment, samt öka antalet repetitioner. Utbildningsformen kan ge mer tid åt individuellt lärande, så att studenterna kan göra sin inläring personlig både i och utanför skolan.

I vår form kombinerar vi lärarledd utbildning med coaching och e-learning i en mix som stödjer varandra. Själva mixen bestäms av vilka mål vi har, hur målgruppen ser ut och vilka resurser vi disponerar. Man måste inte göra om en hel kurs eller utbildning till en komplett Blended Learning-kurs. Vi anser att man med fördel kan välja delar av ovanstående till att utveckla, förbättra och ekonomisera utbildningar.

Hur går man tillväga?

Börja med att besvara nedan frågor:

- Lärområden: Vilka ämnesområden skall ingå?
- Målgruppen: Vilka förkunskaper har målgruppen (studenterna)?
- Tidplan: När skall utbildningen genomföras?
- Budget: Vilka resurser har vi till förfogande?
- Befintlig utbildningsprocess: Hur vill vi förändra/förbättra ?
- Befintliga utbildningsprocesser?

Hur ser processen ut?

- Identifiera utbildningsmoment, utifrån kursmål.
- Gör en omvärldsanalys för att se vilka liknande utbildningar det redan finns inom området.
- Inventera befintliga nätresurser inom ämnesområdet.
- Planera metoder, resurser, tidsplan och verktyg.
- Överför/utforma kunskapsinnehållet till en koncept idé, synopsis och storyboard för e-lärande.
- Producera manus för interaktiv utbildningsproduktion.
- Undersök juridik; arbets-, immateriell- och avtalsrätt.
- Anpassa olika inlärningsmetoder till inläringssituation och lärostilar.
- Välja ut distansöverbyggande teknik och utforma den grafiska formen för onlinemedier.
- Producera digitala foto, rörlig bild och ljud.
- Planera för uppföljning/utvärdering; ekonomi-tid-resultat.

Till vårens musikteorikurs, som just nu pågår, fanns det över 60 sökande till 12 platser. De positiva erfarenheter vi skaffat oss under hösten, har medfört att vi med medel från Tillväxtverket under våren 2012 har startat ytterligare en fristående kurs med Blended Le-

arning som koncept, då inom ämnet entreprenörskap. Inför ht 2012 planeras även en kurs i inom ämnesområdet instrumentalundervisning/ensemblespel.

Hur sprider vi våra erfarenheter internt respektive externt?

- IT-utbildning av personal (utvärderingar on-line via GUL)
- Informationsträffar för ämnesföreträdare, studierektorer, lärargrupperna och presentera de olika möjligheter som Blended Learning erbjuder.
- Inventera och påbörja implementering av Blended Learning i olika kurser och utbildningar.

I början av projektet genomfördes en genomgång under en nationell teorikonferens på Ingesunds musikhögskola. Det visade sig finnas ett stort intresse för vårt projekt och ett flertal av deltagarna önskar ta del av vår slutrapport.

Slutord

Slutligen vill vi framhålla att detta projekt har varit mycket lärorikt. Vi har samlat på oss en stor mängd erfarenheter som vi nu vill ta med oss in i andra kurser och så småningom också implementera i våra utbildningsprogram.

Referenser

Bremberg, B. & Roll, J. (2008). *Gebör på distans - projektrapport*, KMH Stockholm

Dziuban, C., Hartman, J., Moskal, P. (2004). *Blended Learning*, University of Central Florida, net.educause.edu/ir/library/pdf/ERB0407.pdf

Bilaga 1. Affisch

MUSIKTEORI 1

Distanskurs, 7,5hp (höstterminen 2011) kurskod MVK897

GRUNDKURS

Kursen riktar sig främst till dig som redan spelar ett instrument och vill lära dig grunderna i musikteori. För dig som vill söka till en musikhögskola är denna kurs lämplig som en förberedelse inför antagningsprov.

Under kursen lär du dig allmän musikkärlä samt metoder för att själv kunna planka låtar och sätta ackord till en melodi. Du får också lära dig att skriva enklare ackordbakgrunder och lära dig hur noter fungerar.

Kursen genomförs i huvudsak på distans men innehåller några gemensamma träffar på Högskolan för scen och musik.

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet för högskolestudier

INFORMATION

- om ansökan samt ansökningsblankett finns på: www.hsm.gu.se

KURSSTART

Torsdagen 13 oktober kl 18.00-19.30 på Högskolan för scen och musik

KONTAKT

Marcus Löfdahl, marcus.lofdahl@hsm.gu.se

Välkommen med din ansökan senast den 19 september!

Bilaga 2. Nätresurser

Notskrivningsprogram

MuseScore	www.musescore.org	PC/Mac
Musette	musettemusic.com	PC
Forte	www.forte-notation.eu	PC
Noteflight	www.noteflight.com	online

Notblad

www.blanksheetmusic.net

Gehörsträningsprogram

Solfege	www.solfege.org	PC/(Mac)
Functional Ear Trainer	www.miles.be	PC/Mac

Inspelning/ ljudredigering

Kristal	www.kreatives.org/kristal	PC/Mac?
Audacity	audacity.sourceforge.net	PC/MacFree Audio
	www.free-audio-editor.com	PC
Ardour	ardour.org	Mac
Wavosaur	www.wavosaur.com	PC
WavePad	wavepad.en.softonic.com	PC
LMMS	sourceforge.net/projects/lmms	PC/Mac

Övrigt

www.musictheory.net	Interaktiva genomgångar, gehörsträning
www.teoria.com	Genomgångar, övningar
www.schenkerguide.com	Introduktion till Schenkeranalys
www.musikteori.se	Genomgångar och övningar
www.jamstudio.com	Skapa musik
www.soundjunction.com	Skapa musik
relativt.mine.nu/	
www.musikipedia.se	
www.good-ear.com	
www.miles.be/	
musicalmind.org	Interaktiva gehörsövningar
www.earbeater.com	Gehörsträning online

